

BUDSJETT 2027 OG ØKONOMIPLAN 2027-2030

SØKNAD FRA Bergen kirkelige fellesråd



DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

ÅPEN | FRIMODIG | TROVERDIG

Mer himmel på jord

Innhold

Verdier og mål for Bergen kirkelige fellesråd for 2026-2027	2
Nøkkeltall	3
Budsjett 2027, økonomiplan 2027 – 2030	5
Søknad fra Bergen kirkelige fellesråd	6
Driftsmidler	7
Investering	8
Avsluttende kommentar	11

Verdier og mål for Bergen kirkelige fellesråd for 2026-2027

Bergen kirkelige fellesråd er en del av Den norske kirke og vi forplikter oss på strategien som Kirkemøtet har vedtatt for hele kirken. Det gir inspirasjon i arbeidet å være del av noe større, og vite at hele trossamfunnet har som mål å skape «mer himmel på jord» gjennom følgende strategi:

Den norske kirke er en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

Den norske kirkes strategi for 2022–2029	 Kirken åpner rom for tro	 Kirken er der livet leves	 Kirken er mer for flere
 Kirken for den enkelte	Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet	Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner	Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt
 Kirken i samfunnet	Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle	Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt	Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på
 Kirken som organisasjon	Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke	Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører	Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

Den overordnede strategien må aktualiseres i forhold til utfordringene som vi ser for årene som kommer, som kirke og samfunn. Noen fellestrekk er lett å trekke frem:

- Økende behov for kirken i møte med befolkningsendringer og sosiale utfordringer.
- Noe synkende medlemstall og strammere økonomiske rammer.
- Klimautfordringer og samfunnskriser.
- Økning i antall døde, og behov for økt kremasjonskapasitet

Kirken i Bergen har jobbet målrettet med tiltak for å møte disse utfordringene over tid, - først og fremst gjennom alt det fantastiske arbeidet som skjer i våre 25 menigheter, men her nevnes noen få eksempler på konkrete satsinger:

- Aksjon dåp
- Etablering av 13-20-arbeid i Bergen
- Sorgarbeid, bl.a. sorggrupper for barn og unge
- Arbeidet for studenter og unge voksne i St. Jakob
- Etableringen av frivillighetsteamet og satsingen på frivillighet
- Utredninger for nytt krematorium
- Grønn kirke-satsing
- Strømsparing og bærekraft i kirkebyggforvaltningen
- Arbeid med ROS-analyser og beredskap

I tillegg har fellesrådet jobbet aktivt med synlighet/kommunikasjon for å gjøre kirken kjent og relevant for enkeltmennesker og beslutningstakere, og vi har jobbet aktivt med relasjoner internt og eksternt for å styrke arbeidet. Fellesrådet har vedtatt følgende strategi:



- Fortsatt satsing på kirkens diakonale arbeid, særlig med fokus på ungdom og eldre
- Fortsatt satsing på rekruttering og oppfølging av frivillige
- Styrke arbeidet for og blant unge voksne
- Sikre velholdte kirkebygg



- Synliggjøre kirkens arbeid og betydning for samfunnet
- Planlegge og bygge nytt krematorium og flere navnete minnelunder
- Jobbe med bærekraft og beredskap og være en aktiv medspiller og samfunnsaktør



- Utvikle organisasjonens endringskompetanse og robusthet
- Tilpasse organisasjon og oppgaveløsning til nye utfordringer og rammebetingelser
- Sikre en hensiktsmessig utnyttelse og fordeling av tilgjengelige ressurser

Nøkkeltall

BKF har 169 fast ansatte fordelt på 136 årsverk.

I kirkevergens administrasjon er det 30 stillinger innen fellesfunksjoner på HR, økonomi, administrasjon, rådgivning, frivillighet, ledelse, gravplasser og kirkebygg. I tillegg kommer 6 ansatte i gravplassmyndigheten.

Menigheter: 25

Fast ansatte i menighetene:

- 16 diakoner/diakonimedarbeidere,
- 40 kateket/menighetspedagog/menighetsarbeider,
- 38 domkantor/kantor/organist/dirigent,
- 15 kirketjenere,
- 17 daglige ledere,

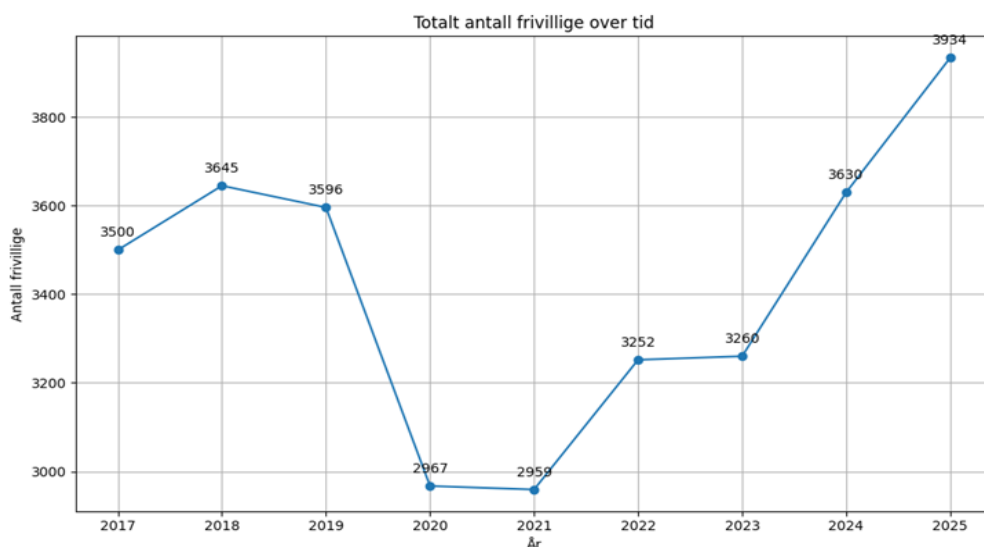
Kirkebygg: 35

4 kirkebygg er fredet (middelalderkirker) og 16 listeførte (kulturhistorisk viktige bygg). Totalt har vi 15 500 sitteplasser og 28 000 m² kirkebygg.

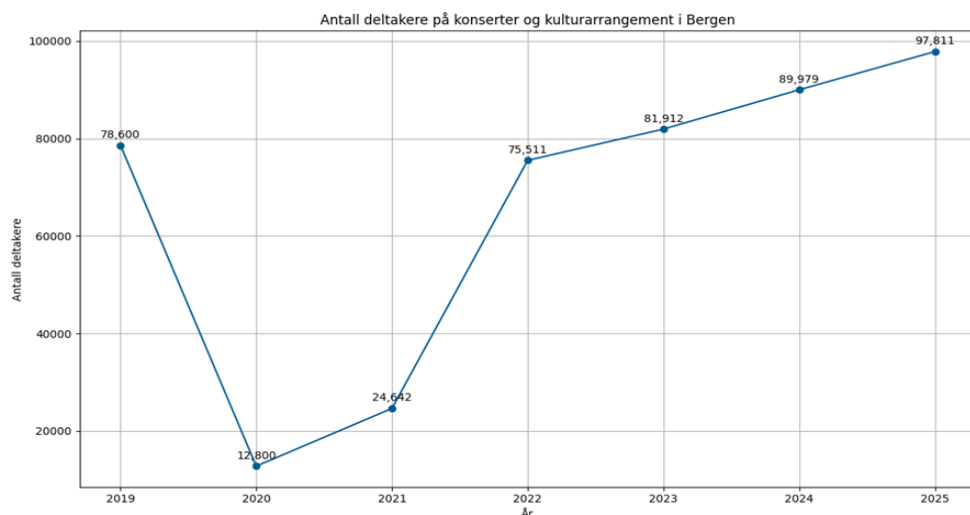
Gravplasser: 28

På gravplassene er det fire seremonirom, krematorium og 102 000 graver (45 785 urnegraver og 56 205 kistegraver). Det er navnet minnelund på 8 av gravplassene. Det var 2041 bergensere som døde i 2025, 81% av disse ble kremert. 369 av de totalt 1882 som ble gravlagt fikk grav i navnet minnelund, dette er 20% av de gravlagte i Bergen. Ved krematoriet ble det utført 2529 kremasjoner.

Antall frivillige i kirken øker



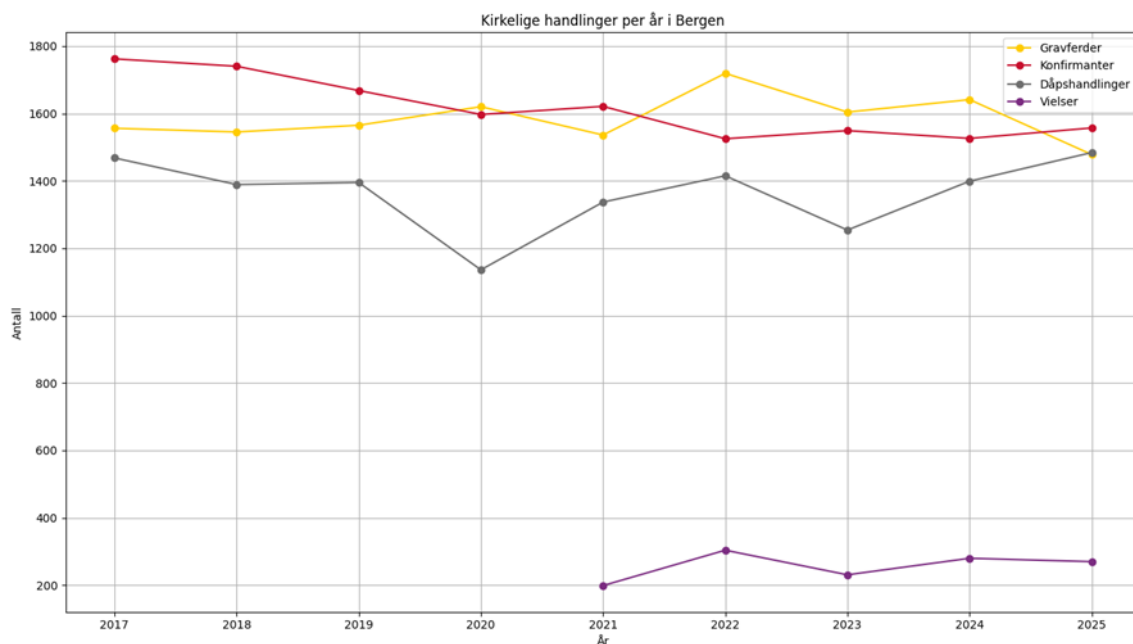
Antall deltakere på konserter og kulturarrangement i kirkene i Bergen går opp



Antall konserter/kulturarrangement går ned, mens deltakertallet likevel går opp; i 2025 var det nesten 20 000 flere publikummere enn i 2019 (før pandemien).

Kirkelige handlinger - Mange piler peker oppover

Gudstjenestedeltakertallet har økt med 6% fra 2024-25. Det er 2% økning i antall konfirmanter fra 2024-25, mens det var en nedgang fra 23-24. Antall dåp øker med hele 6%. Her vil vi gjerne trekke frem tilbudet flere menigheter har med drop-in-dåp. Det gjør at dåpen kan føles lettere tilgjengelig for noen. Tilbudet har vært i Bergen siden 2021, og er en enkel dåp, gjerne på en hverdag, utenom gudstjenestetid. Kirkelige velser (bryllup) har hatt tilsvarende nedgang, 6%. Det er usikkert om det har noen spesielle forklaringer, om det er en del av en trend eller bare naturlige variasjoner. Fra 2024 til 2025 økte antall velser med 21%.



Budsjett 2027, økonomiplan 2027 – 2030

Bergen kirkelige fellesråd har vedtatt økonomiplan for 2027-2030 basert på Bergen kommunes budsjett for 2026 og økonomiplan for samme periode. Budsjettforslaget fra byrådet ble lagt fram med et trekk i tilskuddet på kr 7,8 mill., pluss 0,18 mill. til påskefest, altså ca. kr 8 mill. I vedtaket fra bystyret ble det lagt inn et engangstilskudd på kr 3,5 mill. i 2026. Utover i planperioden står trekket på kr 8 mill. fast.

Fellesrådet sitt budsjettvedtaket for 2026 er preget av trekket i rammetilskuddet, og fellesrådet ber kirkevergen om å legge frem plan for omstilling slik av driften kan gå i balanse raskest mulig. Fellesrådet har gjennom flere år bygget opp et solid disposisjonsfond slik at vi kan bruke tid på omstillingsfasen. Omstillingsfasen handler om folk, prosess og struktur, og det er viktig at vi har et godt forankret mål før vi går i gang med endringsprosessen.

Selv om det er mindre midler til rådighet, skal Bergen kirkelige fellesråd fremdeles være en viktig samfunnsaktør for byens innbyggere. Kirken i Bergen er til stede for alle mennesker i byen vår. I alle bydeler skaper vi minner og rammer rundt menneskers liv når vi samles til dåp, konfirmasjoner, vielser og begravelser. Hver eneste søndag inviterer vi til trosfellesskap i gudstjenester, og alle menigheter har tilbud om aktiviteter for mennesker i alle aldre og med mange interesser gjennom hele uken og hele året. I tillegg kommer musikk- og kulturopplevelser i regi av kirken selv eller andre aktører.

Følgende kilder er brukt for å hente forutsetninger og føringer:

- Fellesrådets strategimøte(diskusjon)
- Innspill fra menighetsrådene
- Verdi- og måldokument 2026-2027
- Økonomiplan 2027-2030
- Økonomirapporter 2025
- Gravferdsplan for Bergen kommune 2018-2028
- Bergen kommune sin økonomiplan 2026-2029

I tillegg ligger FNs bærekraftsmål som en grunnmur i vårt arbeid. Kirken jobber aktivt med å sikre sosial rettferdighet, fellesskap og tilhørighet, og bidra til gode og trygge lokalsamfunn. Vi har også som mål å redusere vårt klimafotavtrykk.

Søknad fra Bergen kirkelige fellesråd.

Med hjemmel i økonomiforskriften skal fellesrådet hvert år fremme et samlet forslag til kommunen om bevilgninger over kommunens budsjett til den kirkelige virksomhet i kommunen, samt forslag til bevilgninger i økonomiplanperioden.

De vedtatte rammene for 2026-2029 innebærer betydelige utfordringer for Kirken i Bergen. Tilskuddsmidler til investeringer i bygg og eiendommer er redusert med 25% sammenlignet med investeringsmidler i 2024, og dette vil merkes gjennom et økende vedlikeholdsetterslep på kirker og gravplasser og svekket gravtilbud (f.eks. svakere satsing på navnet minnelunder). Tilsvarende vil redusert driftstilskudd medføre færre ansatte og mer press på oppgavene i administrasjon og menigheter.

Bergen kirkelige fellesråd har stor forståelse for den økonomiske situasjonen til kommunen, men løfter i avsnittene under likevel noen behov som krever noe økning i rammene fra 2027.

Driftsmidler

Kommunens samlede tilskudd er redusert med kr 8 millioner, samtidig som det ikke gis full kompensasjon for lønns- og prisvekst. Dette fører til et samlet innstrammingsbehov på om lag kr 10 millioner for å sikre økonomisk balanse.

For 2026 er de budsjetterte driftskostnadene beregnet til kr 293 783 498. Gitt nye rammer er det nødvendig å redusere kostnadene til kr 283 000 000. For å oppnå dette må det iverksettes målrettede tiltak som reduserer utgifter og effektiviserer driften, samtidig som virksomhetens kjerneoppgaver ivaretas på en forsvarlig og kvalitetsmessig god måte.

Inntektene fra kommunen i samsvar med bystyret sitt vedtak:

	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Administrasjon	20 576 750	20 226 750	20 226 750	20 226 750	20 226 750
Kirke og menighet	120 204 247	118 158 847	118 158 847	118 158 847	118 158 847
Gravplass og krematorium	64 928 003	63 823 403	63 823 403	63 823 403	63 823 403
Totalt	205 709 000	202 209 000	202 209 000	202 209 000	202 209 000

I planperioden er det lagt inn reduksjon i kostnader i drift slik:

- KKD kr 3 000 000
- Gravplass kr 3 000 000
- Kirkebygg kr 2 000 000
- Økonomi/administrasjon kr 2 000 000

Det er lagt opp til en kostnadsreduksjon på kr 4 500 000 i løp av 2027, mens 2028 er forventet brukt til å stabilisere driften, resterende kostnadsreduksjon på kr 5 500 000 kommer i slutten av planperioden.

Konsekvensene av trekk i bevilgningene er beskrevet under her. For å redusere de uheldige konsekvensene ser vi gjerne at Bergen kommune viderefører engangsbevilgningen fra 2026 utover i planperioden.

Netto utgifter i perioden i samsvar med BKF's sin vedtatte økonomiplan:

	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029	Budsjett 2030
Administrasjon	20 135 654	20 135 657	19 135 657	19 135 657	18 135 657
Kirke og menighet	126 051 087	126 051 097	123 551 097	123 551 097	121 051 097
Gravplass	68 700 434	68 700 434	67 700 434	67 700 434	65 700 434
Totalt	214 887 175	214 887 188	210 387 188	210 387 188	204 887 188
reduksjon i kostnader		-4 500 000		-5 500 000	
Totalt	214 887 175	210 387 188	210 387 188	204 887 188	204 887 188

Slik tabellene viser så er ikke alle netto driftsutgiftene dekket med tilskuddet fra kommunen, men renteinntekter på innskudd i banken er frie inntekter og det blir brukt til å balansere inntekter og utgifter. Prognosen fra kommunalbanken i planperioden viser stabilt høye renter.

Fellesrådet gjennomfører en modernisering av stabsfunksjonene for å styrke kvalitet, kontroll og effektivitet. I 2026 flyttes regnskapstjenesten fra ekstern leverandør til intern drift, og økonomioppgavene samles i økonomiavdelingen. Vi er i prosess sammen med rettssubjektet

om et nytt ERP- system. Et ERP- system legger til rette for standardiserte prosesser og økt digitalisering. Trolig vil dette bli satt i produksjon i 2028.

Kirker.

Kirkebygg rives ikke, og de er godt synlige i bybildet. Bergen kirkelige fellesråd jobber systematisk med å redusere driftskostnadene på kirkebyggene. 2 millioner i besparelse vil imidlertid ikke kunne oppnås uten at det går ut over planlagt vedlikehold, som i lengden gir økte kostnader og synlig forfall.

Vedvarende forhøyede strømkostnader i 2026 skaper ekstra utfordringer. Staten har i skriv bedt kommunene om å dekke merkostnadene til strøm i kirkene, noe Bergen kommune gjorde frem til 1. tertial i 2023. Bare i januar og februar i år var merkostnadene på strøm på kr 1,4 mill., - penger som må tas fra midlene som var planlagt til vedlikehold.

Kirkeliv, kultur og diakoni.

De siste 5 årene har BKF omorganisert, effektivisert og kuttet kostnader tilsvarende ca. 9 millioner i avdeling Kirkeliv, kultur og diakoni som organiserer stabene i de 25 menighetene. Kutt er særlig tatt på administrasjon, og effektiviseringspotensialet er i stor grad allerede tatt ut her. Konsekvensene av ytterligere kutt vil bli færre fagansatte og et dårligere tilbud til byens befolkning, f.eks. barn, ungdom og eldre.

Kirken er kommunens største frivillighetsaktør og mobiliserer nesten 4000 frivillige. En krone investert i kirken mangedobles i flere hender og øyne som ser og møter medmennesker i øyehøyde. Det trengs imidlertid ansatte for å ivareta frivillighetsarbeidet, og kutt her vil kunne påføre kommunen økte kostnader andre steder.

Vi skal gjøre vårt for å omstille og effektivisere kirken – men byens befolkning trenger samtidig at vi investerer i det som gir sosial verdi. Kirken bidrar til at Bergen blir en rausere, tryggere og rikere by å bo i. Et livssynsåpent samfunn bygger tillit mellom mennesker. Derfor vil ytterligere kutt i kirkelivets budsjett få konsekvenser langt utover våre kontorvegger; det vil merkes i hverdagen til mange bergensere. Sammen må vi finne en løsning der vi både tar økonomiske grep og bevarer de uvurderlige tjenestene kirken leverer til fellesskapet.

Gravplass.

Det er gjort mange grep for å begrense kostnadene på gravplassdrift i de siste årene, f.eks. bruk av robotklippere og sletting av gamle graver. Dette dekker imidlertid ikke utgiftene ved nye utfordringer som f.eks. økt overvannsproblematikk og krav til universell utforming. Gravplassene må kontinuerlig bearbeides og utvides for å få plass til nærmere 2000 nye graver hvert år. Nye gravtilbud som urnevegger og navnet minnelunder skal også driftes. Reduksjon i tilgjengelige driftsmidler på 3 mill. kr vil derfor gå ut over standarden som kan tilbys. Konsekvensen på sikt kan bli at gravplasser og gravferder ikke lenger fremstår som verdige.

Investering

Tilskuddene fra kommunen i samsvar med bystyret sitt vedtak:

	2026	2027	2028	2029	2030
Investering gravplass	43 100 000	43 800 000	44 500 000	45 200 000	45 900 000
Investering Johanneskirken	13 200 000	13 200 000	13 200 000		0
Investeringsmidler kirkebygg	18 500 000	18 200 000	17 800 000	17 500 000	17 100 000
Investeringsmidler middelalderkirker	17 200 000	16 800 000	16 500 000	16 100 000	15 800 000
Totalt	92 000 000	92 000 000	92 000 000	78 800 000	78 800 000

Historisk sett så har investeringstilskuddet fra kommunen sett slik ut:

	2024	2025
Tilskudd til investeringer fra kommunen	118 012 000	92 731 000

Inntekter fra kirkebevaringsprogrammet i perioden (for 2026 innvilgede midler, for årene etter midler vi planlegger å søke om)

	2026	2027	2028	2029	2030
Kirkebevaringsprogram Johanneskirken	99 000 000	61 000 000	61 000 000	60 000 000	
Kirkebevaringsprogram kirkebygg	4 000 000	10 000 000	16 200 000	9 000 000	9 000 000
Kirkebevaringsprogram middelalderkirker	6 000 000	17 500 000	17 500 000	17 500 000	17 500 000
Totalt	109 000 000	88 500 000	94 700 000	86 500 000	26 500 000

I tillegg har Bergen kirkelige fellesråd rentekompensasjon fra husbanken (Dette er fellesrådets andel av midlene. Bergen kommune beholder den største delen):

	2026	2027	2028	2029	2030
Rentekompensasjon kirkebygg	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Rentekompensasjon middelalderkirker	2 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Totalt	3 500 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000

Totalt gir dette tilgang på investeringsmidler i perioden slik:

	2026	2027	2028	2029	2030
Investering gravplass	43 100 000	43 800 000	44 500 000	45 200 000	45 900 000
Investering Johanneskirken	13 200 000	13 200 000	13 200 000		0
Kirkebevaringsprogram Johanneskirken*	99 000 000	61 000 000	61 000 000	60 000 000	
Investeringsmidler kirkebygg	18 500 000	18 200 000	17 800 000	17 500 000	17 100 000
Kirkebevaringsprogram kirkebygg*	4 000 000	10 000 000	16 200 000	9 000 000	9 000 000
Rentekompensasjon kirkebygg	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Investeringsmidler middelalderkirker	17 200 000	16 800 000	16 500 000	16 100 000	15 800 000
Kirkebevaringsprogram middelalderkirker*	6 000 000	17 500 000	17 500 000	17 500 000	17 500 000
Rentekompensasjon middelalderkirker	2 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Totalt	204 500 000	183 500 000	189 700 000	168 300 000	108 300 000
* dette er årlige bevilgninger					

Utgifter til investering i perioden er slik:

	2026	2027	2028	2029	2030
Bygg og krematorium	11 900 000	7 900 000	71 900 000	69 600 000	65 000 000
Navnet minnelund og urnevegger	21 000 000	11 900 000	24 500 000	5 500 000	12 000 000
Graver, gravplasser og urnelunder	32 800 000	24 000 000	13 962 742	34 100 000	33 900 000
Johanneskirken	151 200 000	88 200 000	84 400 000	87 600 000	0
Kirkebygg	28 000 000	47 700 000	53 500 000	30 000 000	28 600 000
Middlealderkirker	23 200 000	51 000 000	61 500 000	48 100 000	35 100 000
	202 400 000	186 900 000	199 400 000	165 700 000	63 700 000
Totalt	268 100 000	230 700 000	309 762 742	274 900 000	174 600 000
røde tall = manglende bevilging kommunen andel					

Som tabellene viser så er det forholdsvis store gap mellom inntekter og utgifter i planperioden. Det er spesielt to ting som er årsak til dette. Slik kommunen sin økonomiplan framstår så er det ikke bevilget midler til kommunens andel til slutføring av Johanneskirkeprosjektet, ei heller er det bevilget midler til nytt krematorium.

Johanneskirken:

Johanneskirken er et prosjekt som har fått tilsagn om store bevilgninger fra kirkebevaringsprogrammet, og det er et krav at kommunen skal bidra med sin andel i prosjektet for at utbetaling skal skje. Prosjektet har fått økte kostnader grunnet asbestfunn, kvartspromatikk og hussopp. Kommunen har satt av penger til kommunens egenandel frem til og med 2028. For å klare å ferdigstille prosjektet ber vi om at støtten på kr 13 200 000,- forlenges ett år, til og med 2029.

Krematorium:

Nytt krematorium er et stort enkeltprosjekt som har vært i planleggingsfasen lenge. Det er nå avklart hvor nytt krematoriet skal ligge, og vi forventer vedtak på reguleringsplan i 2027. Foreløpige kalkulasjoner tilsier at krematoriet vil ha en kostnadsramme på rundt 180 mill. kroner. Disse investeringene er det ikke tatt høyde for i kommunen sin økonomiplan. BKF har likevel lagt til grunn at det er en viktig oppgave for Bergen kommune å videreføre en 120 år lang tradisjon med krematorium i Bergen, og vi har innarbeidet dette i våre planer.

Andre prosjekt:

Tilfluktsrom totalforsvarsåret:

Den internasjonale situasjonen har vist viktigheten av velfungerende tilfluktsrom. 2026 er utpekt som et totalforsvarsår – det bør inspirere til innsats. Bergen kirkelige fellesråd forvalter 10 tilfluktsrom i kirker/kapeller. I tillegg kommer 2 tilfluktsrom tilknyttet menighetshus. En tilstandsanalyse fra 2026 viser et behov på ca. 1 mill. per rom for å sette dem i godkjent stand. Vi søker om en økning på investeringsrammene våre på 2 mill. per år – da vil vi i løpet av 5-6 år få satt i stand tilfluktsrommene.

Kirker generelt:

Kirkebyggene i Bergen har store vedlikeholdsetterslep. Vi jobber hardt for å redusere etterslepet, og har nå fått drahjelp fra det statlige kirkebevaringsfondet. Fra 2024 da fondet ble etablert og til nå har Bergen fått en stor del av de tildelte midlene fra fondet. For våre fredete og listeførte kirker får vi mellom 50 og 100% tilskudd, avhengig av typen prosjekt og størrelsen på prosjektene. Vi er imidlertid avhengig av kommunens medvirkning og egenandel for å få tilskudd.

Gravplasser generelt:

Det er knappe bevilgninger og i planperioden vil vi mangle urnegraver i noen bydeler, særlig i Bergen sør. Minnelundene blir ikke etablert i ønsket tempo, og det kan oppleves som ugreit at innbyggerne ikke får ønsket tilbud i egen bydel.

Det som ikke prioriteres i denne perioden er rehabilitering av Solheim kapell og Loddefjord kapell, og vi kan risikere at kulturhistoriske elementer på gravplassene går tapt.

Avsluttende kommentar

Budsjettsøknad for 2027 og Økonomiplanen for 2027–2030 beskriver en krevende økonomisk situasjon for Bergen kirkelige fellesråd, preget av vedvarende reduksjon i kommunens tilskudd og manglende full kompensasjon for lønns- og prisvekst. Dette krever betydelige omstillinger og en tydelig prioritering av kjernevirksomheten.

Tiltakene som foreslås, innebærer både effektivisering, digitalisering og reduksjon av driftskostnader, samt organisatoriske endringer som vil få konsekvenser for servicenivået innen flere områder. Bruk av disposisjonsfond gir rom for en gradvis gjennomføring av omstillingene og reduserer risikoen for brå og uheldige inngrep i tjenestetilbudet.

Redusert vedlikehold og strammere driftsrammer vil medføre økte kostnader på sikt, særlig innen kirkebygg og gravplasser, og dette må følges tett.

Investeringene som foreslås, særlig nytt krematorium og rehabilitering av Johanneskirken vurderes som nødvendige for å sikre lovpålagte tjenester og for å bevare kulturhistoriske verdier.

Samlet sett er Bergen kirkelige fellesråd lojale mot bystyrets vedtak, men det krever betydelige økonomiske og organisatoriske utfordringer for å ivareta vår økonomiske bærekraft og for å opprettholde samfunnsoppdraget.